

Tři dny promyšleného dialogu o víře, paměti a společnosti

16.10.2025 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V září 2025 se uskutečnil již pátý ročník Letní školy církevních a náboženských dějin, který opět přilákal desítky účastníků z řad studentů, badatelů i pedagogů. O významu této platformy, přínosu mezioborové diskuse i silných momentech letošního ročníku hovoří Martin Valenta, ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů.

Letní škola církevních a náboženských dějin se letos konala již popáté. Jak byste letošní ročník zhodnotil?

Myslím, že letošní ročník potvrdil, jak důležité a smysluplné je vytvářet prostor pro odbornou debatu o náboženských a církevních dějinách, která je otevřená nejen historikům a teologům, ale i studentům, pamětníkům a veřejnosti. Letní škola je výjimečná v tom, že propojuje akademickou reflexi s živým zájmem o hodnoty, spiritualitu a paměť, a to v duchu respektu a pluralitního přístupu. Právě díky tomu si od svého založení v roce 2021 získala pevné místo v odborném i vzdělávacím kalendáři **Ústavu pro studium totalitních režimů**.

Zazněla řada přednášek a panelů. Která část letošního programu Vám osobně přišla jako nejzdařilejší?

Osobně jsem se účastnil prvního dne Letní školy a oceňuji strukturu, promyšlenost, tematickou vyváženost, která účastníkům nabídla silné impulsy k přemýšlení. Zaujala mě panelová diskuse věnovaná paměti a vyrovnávání se s minulostí v prostředí církvi – téma, které má nejen historický, ale i výrazný etický rozměr. Velmi inspirativní byla také workshop k tématu České filmové martyrologium vedený historikem **Ústavu pro studium totalitních režimů** a kolegou **Petrem Kopalem**. Oceňuji také odvahu organizátorů otevřít i složitější otázky, včetně těch, které nejsou v církevních strukturách vždy snadné.

Letní škola byla původně zamýšlena jako vzdělávací platforma. Vnímáte, že její role se v průběhu let proměnila?

Ano, proměnila – a přirozeně se vyvíjí. Z původní vzdělávací akce se Letní škola stala respektovanou platformou pro výměnu odborných poznatků, prezentaci výzkumu i sdílení osobních zkušeností. To, co mě těší nejvíce, je generační rozměr: vedle zkušených badatelů se tu setkáváme se studenty, kteří přinášejí nové otázky, často velmi citlivé a aktuální. Letní škola jim nabízí bezpečný prostor pro dialog, který přesahuje hranice akademie. A právě v tom vidím její největší přínos – v podpoře kritického myšlení, otevřenosti a odpovědnosti při výkladu náboženských dějin.

Ústav pro studium totalitních režimů byl od počátku jedním z hlavních organizátorů. Jak letní škola zapadá do širšího rámce práce vašeho odboru?

Velmi přirozeně. V našem výzkumném i vzdělávacím úsilí klademe důraz na témata, která propojují minulost se současností – a náboženství, víra a církevní instituce v tom hrají zásadní roli. Letní škola umožňuje otevřít i takové kapitoly, které bývaly dlouho opomíjené, nebo interpretované jednostranně. Navíc přináší přesně ten typ mezioborového dialogu, který v naší společnosti potřebujeme. A v neposlední řadě: Letní škola je i příležitostí k budování vztahů mezi institucemi – univerzitami, pamětovými organizacemi, církvemi – což považuji za klíčové pro každou smysluplnou veřejnou debatu o dějinách.

Co byste popřál Letní škole církevních a náboženských dějin do dalších let?

Aby si uchovala svoji otevřenost, intelektuální odvahu a citlivost vůči různým perspektivám. Aby dál oslovovala mladé lidi a vedla k hlubšímu porozumění světu, v němž žijeme. A také aby i nadále překonávala zbytečné bariéry mezi odborníky, institucemi i světy víry a sekularity. Letní škola totiž ukazuje, že historie víry je zároveň historií lidství – se všemi zápasy o svobodu, paměť a důstojnost.

Děkujeme za rozhovor.

Letní škola církevních a náboženských dějin je mezioborová vzdělávací platforma, která propojuje akademický výzkum s otevřeným dialogem o náboženství, víře, paměti a jejich roli ve společnosti. Třídenní program zahrnuje přednášky, diskuse, workshopy i exkurze a je určen studentům, badatelům i širší veřejnosti. Vedle historických a teologických témat nabízí škola prostor také pro kritickou reflexi současných společenských výzev v oblasti náboženství a identity. Na její realizaci se podílejí čtyři instituce: **Ústav pro studium totalitních režimů**, Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy a Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové.

Hlavním garantem Letní školy je historik a teolog **Michal Sklenář** z **Ústavu pro studium totalitních režimů**. Letní škola si od svého založení v roce 2021 získala pevné místo v odborném i veřejném prostoru jako inspirativní fórum pro mezigenerační a mezioborový dialog o duchovních a společenských dějinách Evropy.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

FOTO: **ÚSTR / JÚLIA HOLAŇOVÁ a JAKUB ŠAFRÁNEK**

<https://www.ustrcr.cz/tri-dny-promysleneho-dialogu-o-vire-pameti-a-spolecnosti>